

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Jõustumise kp:
Avaldamismärke:

Riigikogu
seadus
algtekst
01.01.2013
RT I, 02.07.2012, 2

Välja kuulutanud
Vabariigi President
20.06.2012 otsus nr 125

Kogumispensionide seaduse ja riikliku pensionikindlustuse seaduse muutmise ning sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus

Vastu võetud 06.06.2012

§ 1. Kogumispensionide seaduse muutmine

Kogumispensionide seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahv 10 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 10. Täiendav sissemakse

(1) Kohustatud isikule, kes on kuni kolmeaastast Eestis elavat last kasvatav vanem, vanema abikaasa, eestkostja või hooldaja, kellega on sõlmitud kirjalik lapse perekonnas hooldamise leping sotsiaalhoolekande seaduse § 15 lõike 2 alusel (edaspidi käesolevas paragrahvis *vanem*), eraldatakse riigieelarvest kohustuslikku pensionifondi (edaspidi käesolevas peatükis *pensionifond*) sissemaksete tegemiseks täiendavalt 4% Eesti keskmisest sotsiaalmaksuga maksustatavast ühe kalendrikuu tulust (edaspidi *täiendav sissemakse*) iga kuni kolmeaastase lapse kohta. Täiendavat sissemakset pensionifondi tehakse korraga ühe vanema eest.

(2) Eesti keskmise sotsiaalmaksuga maksustatava ühe kalendrikuu tulu arvutab Sotsiaalkindlustusamet vanemahüvitise seaduse § 3 lõike 4 alusel Vabariigi Valitsuse määrusega kehtestatud korras järgmiseks kalendriaastaks hiljemalt jooksva kalendriaasta 1. maiks eelmise kalendriaasta sotsiaalmaksu andmete alusel. Sotsiaalkindlustusamet avaldab Eesti keskmise sotsiaalmaksuga maksustatava ühe kalendrikuu tulu oma veebilehel.

(3) Täiendavate sissemaksete tegemise taotlemiseks ja lõpetamiseks esitab vanem Sotsiaalkindlustusametile avalduse ja vajaduse korral lisadokumendid.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud avalduse vormi ja dokumentide loetelu kehtestab sotsiaalminister määrusega.

(5) Kui sama lapse suhtes on mõlemal vanemal õigus taotleda täiendavate sissemaksete tegemist või ühel vanematest on õigus pensionilisale riikliku pensionikindlustuse seaduse § 24 lõike 1 punkti 2 kohaselt, lepivad vanemad kokku, kumb vanematest täiendavate sissemaksete õigust kasutab või kas täiendavate sissemaksete õigust kasutatakse. Kokkulepet väljendab kirjalik nõusolek käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud avaldusel täiendavate sissemaksete õiguse kasutamisest loobumise kohta teise isiku kasuks või täiendavate sissemaksete tegemiseks teise isiku eest.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud nõusolekut ei nõuta, kui teise vanema viibimiskohta ei ole võimalik kindlaks määrata ning isik esitab Sotsiaalkindlustusametile Politsei- ja Piirivalveameti sellekohase tõendi või teiselt vanemalt on lapse isikuhoolduse õigus perekonnaseaduse § 135 alusel täielikult ära võetud.

(7) Täiendavate sissemaksete õigus tekib alates lapse sünnist. Lapse sünnikuul ja kolmeaastaseks saamise kuul arvutatakse täiendava sissemakse suurus proportsionaalselt nende päevade arvuga, mille eest on vanemal õigus täiendavale sissemaksele.

(8) Täiendava sissemakse tasumise periood on üks kalendrikuu ning täiendav sissemakse tehakse igas kuus eelmise kalendrikuu eest. Täiendavaid sissemakseid tehakse tagantjärele käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud avalduse esitamisele eelnenud kalendrikuude eest, kuid kõige rohkem avalduse esitamisele eelnenud kuue kalendrikuu eest.

(9) Kui vanemad ei jõua täiendavate sissemaksete saamise õiguse kasutamises kokkuleppele ning vaidlus lahendatakse kohtus, tehakse täiendavaid sissemakseid ka nende kalendrikuude eest, mille ulatuses oli käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud vanemal täiendavate sissemaksete õigus, kuid tagasiulatuvalt kõige rohkem kohtusse pöördumisele eelnenud kuue kalendrikuu eest. Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud avaldus tuleb Sotsiaalkindlustusametile esitada kuue kuu jooksul asjakohase kohtuotsuse jõustumisest arvates.

(10) Kui vanemad soovivad täiendavate sissemaksete õigust kasutada kordamööda, esitab täiendavate sissemaksete uus taotleja Sotsiaalkindlustusametile käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud avalduse, millel on selle vanema nõusolek, kelle eest tehti seni täiendavaid sissemakseid, kui käesoleva paragrahvi lõikest 6 ei tulene teisiti. Kui avaldus on esitatud enne jooksva kalendrikuu 15. kuupäeva, hakatakse avalduse esitanud isiku eest täiendavaid sissemakseid tegema järgmisest kalendrikuust ning avalduse hilisema esitamise korral ülejäämisest kalendrikuust.

(11) Kui ühel vanematest on õigus riikliku pensionikindlustuse seaduse § 24 lõike 1¹ punkti 2 alusel pensionilisale ning ta soovib kasutada õigust pensionilisale riikliku pensionikindlustuse seaduse § 24 lõike 6 teise lause kohaselt, esitab ta Sotsiaalkindlustusametile täiendavate sissemaksete tegemise lõpetamiseks käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud avalduse, millel on selle vanema nõusolek, kelle eest tehti seni täiendavaid sissemakseid, kui käesoleva paragrahvi lõikest 6 ei tulene teisiti. Avalduse täiendavate sissemaksete tegemise lõpetamiseks võib esitada ka vanem, kelle eest tehti seni täiendavaid sissemakseid. Kui avaldus on esitatud enne jooksva kalendrikuu 15. kuupäeva, lõpetatakse täiendavate sissemaksete tegemine järgmisest kalendrikuust ning avalduse hilisema esitamise korral ülejäämisest kalendrikuust.

(12) Täiendava sissemakse eest omandab vanem käesoleva seaduse § 19 lõikes 3 sätestatud pensionifondi osakuid.

(13) Käesolevas paragrahvis sätestatud ning käesoleva seaduse §-des 17, 19 ja 21 kohustatud isiku suhtes sätestatud kohaldatakse ka kuni kolmeaastast Eestis elavat last kasvatava tulumaksuseaduse § 6 lõikes 1 sätestatud residendist vanema suhtes, kes ei ole veel kohustatud isik käesoleva seaduse tähenduses.”;

2)paragrahvi 11 lõike 1 punktid 3–5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„3) kontrollima isikukoodi järgi, kas käesoleva seaduse § 10 lõikes 3 nimetatud täiendavate sissemaksete tegemise taotlemise avalduse esitanud isikul on täiendavate sissemaksete õigus, ning arvutama täiendava sissemakse suuruse käesoleva seaduse §-s 10 sätestatud korras;

4) kandma kinnipeetud makse väljamakse tegemise kalendrikuule järgneva kalendrikuu 10. kuupäevaks ja käesoleva lõike punkti 3 alusel arvestatud täiendava sissemakse selle arvestamisele järgneva kalendrikuu 10. kuupäevaks Maksu- ja Tolliameti pangakontole ning esitama samaks kuupäevaks Maksu- ja Tolliametil deklaratsiooni;

5) andma isikule, kellele maksti käesoleva lõike punktides 1 ja 2 sätestatud summasid või kelle eest tehti käesoleva seaduse § 10 lõikes 1 sätestatud täiendavaid sissemakseid, tema nõudmisel tõendi kinnipeetud makse või täiendavate sissemaksete kohta järgneva aasta 1. veebruariks või tema töölt lahkumise korral koos lõpparvega.”;

3)paragrahvi 11 täiendatakse lõikega 1² järgmises sõnastuses:

„(1²) Rahandusminister kehtestab määrusega:

1) käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 4 nimetatud deklaratsiooni vormi;

2) käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 5 nimetatud tõendi vormi.”;

4)paragrahvi 14 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Seadusliku esindaja kirjalikul nõusolekul võib valikuavalduse esitada ka noorem kui 16-aastane isik, kellel on käesoleva seaduse § 10 kohaselt täiendavate sissemaksete õigus.”;

5)paragrahvi 14 täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses:

„(3¹) Piiratud teovõimega pärija eest avalduse esitamisel, samuti nooremale kui 18-aastasele isikule valikuavalduse esitamiseks seadusliku esindaja kirjaliku nõusoleku andmisel ei ole vajalik perekonnaseaduse § 131 lõikes 1 ega § 188 lõikes 1 sätestatud kohtu nõusolek.”;

6)paragrahvi 16 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Käesoleva seaduse § 14 lõikes 2¹ sätestatud juhul esitab isik kontohaldurile koos valikuavaldusega selle lapse sünnitõendi, kelle suhtes tal on käesoleva seaduse § 10 kohaselt täiendavate sissemaksete õigus.”;

7)paragrahvi 25 lõike 1 teises lauses asendatakse tekstiosa „§ 14 lõikes 2” tekstiosaga „§ 14 lõigetes 2–3”;

8)paragrahvi 25 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Piiratud teovõimega isiku eest avalduse esitamisel, samuti nooremale kui 18-aastasele isikule avalduse esitamiseks seadusliku esindaja kirjaliku nõusoleku andmisel peab seaduslikul esindajal olema perekonnaseaduse § 131 lõikes 1 või § 188 lõike 1 punktis 8 sätestatud kohtu nõusolek.”;

9)paragrahvi 31 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Kui pensionifondi osakud pärib piiratud teovõimega pärija, esitab käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud avalduse tema seaduslik esindaja, kellel peab olema perekonnaseaduse § 131 lõikes 1 või § 188 lõike 1 punktis 8 sätestatud juhul kohtu nõusolek.”;

10)paragrahvi 66 lõikes 9 asendatakse tekstiosa „§ 10 lõikes 1” tekstiosaga „§ 66¹ lõikes 2”;

11)seadust täiendatakse §-ga 66¹ järgmises sõnastuses:

„§ 66¹. Täiendava sissemakse tegemine

(1) Käesoleva seaduse §-s 10 kehtestatud täiendavat sissemakset ei tehta nende laste kohta, kes on sündinud enne 2013. aasta 1. jaanuari.

(2) Kohustatud isikule, kes saab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud lapse kasvatamise eest vanemahüvitist (edaspidi *hüvitis*) vanemahüvitise seaduse alusel, eraldatakse riigieelarvest kohustuslikku pensionifondi sissemaksete tegemiseks täiendavalt 1% hüvitise summast iga sündinud lapse kohta.

(3) Kui kohustatud isikul tekib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud lapse kasvatamise ajal õigus vanemahüvitisele vanemahüvitise seaduse § 2 lõike 3¹ alusel ning talle jätkatakse vanemahüvitise maksmist seoses teise lapse kasvatamisega, tehakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud lapse kohta täiendavaid sissemakseid käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud määras kuni vanemahüvitisele õiguse lõppemiseni seoses selle lapse kasvatamisega, kuid teise lapse kasvatamise eest määratud vanemahüvitise suuruselt.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 nimetatud täiendavaid sissemakseid pensionifondi tehakse kohustatud isiku eest hüvitise maksmise perioodil hüvitise määramisest arvates.

(5) Täiendava sissemakse eest omandab kohustatud isik käesoleva seaduse § 19 lõikes 3 sätestatud pensionifondi osakuid.

(6) Sotsiaalkindlustusamet on kohustatud kontrollima isikukoodi järgi, kas käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 nimetatud hüvitise saaja on kohustatud isik, arvutama kohustatud isikule makstavalt hüvitiselt täiendava sissemakse suuruse lõikes 2 sätestatud määras, kandma täiendava sissemakse Maksu- ja Tolliameti pangakontole väljamakse tegemise kuule järgneva kuu 10. kuupäevaks ning esitama samaks kuupäevaks Maksu- ja Tolliametile deklaratsiooni.

(7) Sotsiaalkindlustusamet on kohustatud andma isikule, kelle eest tehti käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 sätestatud täiendavaid sissemakseid, isiku nõudmisel tõendi täiendavate sissemaksete kohta järgneva aasta 1. veebruariks.

(8) Rahandusminister kehtestab määrusega:

- 1) käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud deklaratsiooni vormi;
- 2) käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud tõendi vormi.”;

12)seadust täiendatakse §-ga 72¹ järgmises sõnastuses:

„§ 72¹. Eesti keskmise sotsiaalmaksuga maksustatava tulu arvutamine 2013. aastaks

Sotsiaalkindlustusamet arvutab käesoleva seaduse § 10 lõikes 1 nimetatud Eesti keskmise sotsiaalmaksuga maksustatava ühe kalendrikuu tulu 2013. aastaks 2011. aasta sotsiaalmaksu andmete alusel sama paragrahvi lõike 2 kohaselt hiljemalt 2013. aasta 10. jaanuariks.”

§ 2. Riikliku pensionikindlustuse seaduse muutmine

Riikliku pensionikindlustuse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1)kogu seaduse tekstis asendatakse sõna „võõrasvanem” sõnadega „vanema abikaasa” vastavas käändes;

2)paragrahvi 19 lõikes 4 asendatakse tekstiosa „§ 24 lõikes 1” tekstiosaga „§-s 24”;

3)paragrahvi 20 lõike 3 punktid 1 ja 2 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„1) lapsel, kelle vanema abikaasa või kasuvanem on surnud ja kes ei saa elatist oma vanemalt;
2) isikul, kes on last vanema abikaasana või kasuvanemana kasvatanud ja ülal pidanud vähemalt kaheksa aastat.”;

4)paragrahvi 24 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Käesoleva seaduse alusel määratud vanaduspensionile, käesoleva seaduse § 18 lõike 1 punkti 1 alusel arvatud töövõimetuspensionile ja käesoleva seaduse § 21 lõike 1 punkti 1 alusel arvatud toitjakaotuspensionile arvutatakse juurde järgmine pensionilisa:

1) ühele vanematest, vanema abikaasale, eestkostjale või peres hooldajale iga lapse kohta, kes on sündinud ajavahemikus 1980. aasta 31. detsembrist kuni 2012. aasta 31. detsembrini ning keda ta on kasvatanud vähemalt kaheksa aastat, kahe pensioni aastahinde suuruses;

2) ühele vanematest, vanema abikaasale, eestkostjale või peres hooldajale, kes on sündinud enne 1983. aasta 1. jaanuari ja kes ei ole kohustatud isik kogumispensionide seaduse tähenduses, iga lapse kohta, kes on sündinud 2013. aasta 1. jaanuaril või hiljem ning keda ta on kasvatanud vähemalt kaheksa aastat, kolme pensioni aastahinde suuruses.”;

5)paragrahvi 24 lõiget 1¹ täiendatakse punktiga 1¹ järgmises sõnastuses:

„1¹) ühele vanematest, vanema abikaasale, eestkostjale või peres hooldajale iga lapse kohta, kes on sündinud enne 2013. aasta 1. jaanuari ning keda ta on kasvatanud vähemalt kaheksa aastat, ühe pensioni aastahinde suuruses.”;

6)paragrahvi 24 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Kui isikul on õigus mitmele käesoleva paragrahvi lõikes 1 loetletud pensionilisale, määratakse talle üks pensionilisa tema valikul.”;

7)paragrahvi 24 täiendatakse lõigetega 4–10 järgmises sõnastuses:

„(4) Kui isikul on õigus mitmele käesolevas paragrahvis loetletud pensionilisale, makstakse talle samal ajal kõiki pensionilisasid, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud juhul.

(5) Käesoleva paragrahvi lõike 1¹ punktis 1 nimetatud pensionilisa ei maksta, kui sama lapse kohta on arvestatud käesoleva seaduse § 28 lõike 2 punkti 12 alusel pensioniõiguslikku staaži.

(6) Käesoleva paragrahvi lõike 1¹ punktis 2 nimetatud pensionilisa ei maksta, kui sama lapse kohta on tehtud kogumispensionide seaduse §-s 10 sätestatud täiendavaid sissemakseid 36 kuu eest. Kui täiendavaid sissemakseid on tehtud vähem kui 36 kuu eest, makstakse käesoleva paragrahvi lõike 1¹ punktis 2 nimetatud pensionilisa proportsionaalselt nende kuude arvu järgi, mille eest ei ole täiendavaid sissemakseid tehtud.

(7) Kui sama lapse suhtes on õigus taotleda pensionilisa mitmel käesoleva paragrahvi lõikes 1¹ nimetatud isikul, lepivad need isikud kokku, kes õigust pensionilisale kasutab. Kokkulepet väljendab kirjalik nõusolek pensionilisa saamise õiguse kasutamisest loobumise kohta teise isiku kasuks.

(8) Kui üks käesoleva paragrahvi lõikes 1¹ nimetatud isikutest ei anna teisele isikule pensionilisa taotlemiseks kirjalikku nõusolekut, on pensionilisa taotlejal õigus pöörduda vaidluse lahendamiseks kohtu poole.

(9) Käesoleva paragrahvi lõikeid 7 ja 8 kohaldatakse ka juhul, kui mitmel isikul on õigus taotleda sama lapse kohta pensioniõigusliku staaži arvestamist käesoleva seaduse § 28 lõike 2 punkti 12 alusel või pensionilisa käesoleva paragrahvi lõike 1¹ punkti 1 alusel.

(10) Pensionilisa taotlemisel esitatavate dokumentide loetelu kehtestab sotsiaalminister määrusega.”;

8)paragrahvi 45 lõike 3 punktis 1 asendatakse sõna „võõraslaps” sõnadega „abikaasa laps”;

9)paragrahvi 61² esimest lauset täiendatakse pärast tekstiosa „tekib õigus pensionile” tekstiosaga „, pensionilisale”;

10)seadust täiendatakse §-ga 61⁸ järgmises sõnastuses:

„§ 61⁸. Erisused pensionilisa maksmisel

(1) Käesoleva seaduse § 24 lõike 1¹ punktis 1¹ sätestatud pensionilisa makstakse ilma sama paragrahvi lõikes 7 nimetatud kokkuleppeta isikule, kes saab käesoleva paragrahvi jõustumisel pensioni ja kelle pensioniõigusliku staaži hulka on arvatud käesoleva seaduse § 28 lõike 2 punktis 12 sätestatud staaž.

(2) Käesoleva seaduse § 24 lõike 1¹ punktis 1¹ nimetatud isik, kes ei ole nõus pensionilisa maksmisega isikule, kelle pensioniõigusliku staaži hulka on arvatud käesoleva seaduse § 28 lõike 2 punktis 12 sätestatud staaž, võib esitada Sotsiaalkindlustusametile avalduse, mille kohaselt lõpetatakse pensionilisa maksmine käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikule. Pensionilisa maksmist jätkatakse käesoleva seaduse § 24 lõikes 7 sätestatud kokkuleppe kohaselt ühele sama paragrahvi lõike 1¹ punktis 1¹ nimetatud isikule.”

§ 3. Okupatsioonirežiimide poolt represseritud isiku seaduse muutmine

Okupatsioonirežiimide poolt represseritud isiku seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 14 lõikes 3 asendatakse tekstiosa „§-s 24” tekstiosaga „§ 24 lõikes 1”;

2) paragrahvi 14 täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

„(5) Käesoleva seaduse alusel määratud pensionile arvutatakse juurde riikliku pensionikindlustuse seaduse § 24 lõikes 1¹ sätestatud pensionilisa samas seaduses sätestatud korra kohaselt.”

§ 4. Soodustingimustel vanaduspensionide seaduse muutmine

Soodustingimustel vanaduspensionide seadust täiendatakse §-ga 3¹ järgmises sõnastuses:

„§ 3¹. Soodustingimustel vanaduspensionile arvutatakse juurde riikliku pensionikindlustuse seaduse § 24 lõikes 1¹ sätestatud pensionilisa samas seaduses sätestatud korra kohaselt.”

§ 5. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub 2013. aasta 1. jaanuaril.

(2) Käesoleva seaduse § 2 punktid 5 ja 10 jõustuvad 2015. aasta 1. jaanuaril.

Ene Ergma
Riigikogu esimees